

ΜΑΡΚΟΣ ΡΕΝΙΕΡΗΣ
Διοικητής της Εθνικῆς Τραπέζης.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ *

ΜΑΡΚΟΣ ΡΕΝΙΕΡΗΣ

Ο νῦν διοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης κ. Μάρκος Ρενιέρης χαταγόμενος ἐξ ἐπιφανοῦς ἐν Κρήτῃ οἴκου, ἐγεννήθη ἐν Τεργέστῃ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1885.¹ Ο προπάτωρ ταύτου Μάρκος Ρενιέρης, ἐκ τῶν πλουσίων κτηματιῶν εἰς Ρεύματα Χανίων τῆς Κρήτης, ἔσχε δύο γένεας, τὸν Νικόλαον καὶ τὸν Ἰωάννην, ἐξ ὃν ὁ πρῶτος σπουδάσας τὴν ιατρικὴν ἐν Montpellier τῆς Γαλλίας καὶ ἐγκαταστὰς εἶτα εἰς Χανιά, ἐνθα ἐξήσκει τὸ ιατρικὸν αὐτοῦ ἐπίγγελμα, μετέσχεν ἐνεργῶς τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, ἀποσταλεὶς βραδύτερον ὡς πληρεξόδιος τῆς Κρήτης εἰς τὰς Ἐθνικὰς Συνελεύσεις τοῦ Ἀγῶνος, ἐκλεγεὶς Πρόεδρος τοῦ Βουλευτικοῦ, καὶ διατελέσας ἐπὶ "Οθώνος μέλος τῆς Γερουσίας. Ο ἔτερος γένος Ἰωάννης μετακληθεὶς εἰς νεαρὴν ἔτι ἥλικιαν ὑπὸ τοῦ Τεργέστη θείου του μεγαλεμπόρου Νικολάου Ρενιέρη ἐγκατοῦ ἐν Τεργέστῃ θείου του μεγαλεμπόρου Νικολάου Ρενιέρη ἐγκα-

* ΣΗΜ. — Τὸ ἀνὰ χεῖρας Ἡμερολόγιον, ὃς ἐκ τῆς μέγερι τοῦδε πορείας αὐτοῦ κατεδείχθη, ἐξεπλήρωσεν καὶ ἐκπληροῖ ὃς ἔνεστι τὸν χρονογραφικὸν κυρίως σκοπόν, πρὸς δν ἀποθλέπει, ἵτοι τὴν ἐν σμικρῷ ὑποτύπωσιν τῆς φιλολογικῆς καὶ κοινωνικῆς φυσιογνωμίας τοῦ ἔτους διὰ τῆς συγκεντρώσεως τῶν δοκιμωτέων ἐν Ἑλλάδι λογοτεχνικῶν καλάμων καὶ διὰ τῆς ἀναρραφῆς διατριβῶν κοινωνιολογικῆς καὶ ἥθογραφικῆς πρὸ πάντων ἔνσεως. "Ηδη συμφώνως πρὸς τὸν σκοπὸν καὶ τὴν φιλολογίου ἀπεφασίσθη ὅπως ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον "Βιογραφικὴ Πιγακοθήκη" παραβέτη τὰς προσωπογραφίας καὶ συντόμους βιογραφικὰς σημειώσεις τῶν διαπρεπεστέρων πρᾶξον, ἡμῖν ἀνδρῶν, τῶν ἐν τῇ σφαιρᾳ τῆς πολιτείας, τῶν γραμμάτων, τῶν τεχνῶν, καὶ τῆς κοινωνικῆς ἐν γένεις ιεραρχίας σημαντόντων. Ο σκοπὸς ἡμῶν πρόκειται ἀπλούστατος καὶ καταφα-

τέστη αὐτόθι, συζευχθεὶς ἐν Γενούῃ τὴν ἵταλιδα Θηρεσίαν Σακ-
χομάνου. Τούτων υἱὸς ὑπῆρξεν ὁ Μάρκος Ρενιέρης. Ὁ πατὴρ
αὐτοῦ Ἰωάννης διορισθεὶς τῷ 1818 Γενικὸς Πρόξενος τῆς Τουρ-
κίας παρὰ τῇ ἀρτισυστάτῳ Ἰονικῇ Πολιτείᾳ ἐκάλεσε καὶ τὴν
οἰκογένειαν αὐτοῦ εἰς Κέρκυραν, ἐξ ἣς ὥμως μετά τινα χρόνον
κατέφυγεν ἐν ἀρχῇ μὲν εἰς Ἀγκῶνα τῆς Ἰταλίας, καθόσον, ἐκρα-
γείσης τῆς ἐπαναστάσεως, ὁ Ἰωάννης ἐγκατέλιπε τὴν ὁθωμανι-
κὴν ὑπηρεσίαν, βραδύτερον δὲ τῷ 1828 εἰς Βενετίαν, ἔνθα καὶ
ἔξεπαιδεύθη ὁ Μάρκος Ρενιέρης. Παῖς ἦτι ὁ Ρενιέρης ἔσχε τὸ
ἔξαιρετικὸν εὐτύχημα νὰ ἀγαπηθῇ ἴδιαζόντως ὑπὸ τοῦ καθηγη-
τοῦ του Αἵμαλδου Τυπάλδου, στενοῦ φίλου τοῦ πατρός του, καὶ
νὰ ἐμπνευσθῇ παρ' αὐτοῦ τὸν ὑψηλὸν καὶ εὐγενῆ ἕρωτα πρὸς
τὰ γράμματα. Ὁ Τυπάλδος ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ρενιέρη
τὴν πλουσιωτάτην αὐτοῦ βιβλιοθήκην καὶ ἐσχέτισεν αὐτὸν μετὰ
τῶν διαπρεπῶν φιλολόγων, οἵτινες ἐθάμιζον εἰς τὸν οἰκόν του.
Ἐκτοτε γρονολογεῖται ἡ πρὸς τὸν Μάρκον φιλία τοῦ μεγάλου
Ἰταλοῦ Νικολάου Tommaseo, ὅστις συγχάκις ποιεῖται μνείαν
τοῦ νεαροῦ ἔλληνος εύνοουμένου του ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐ-
τοῦ (Studii Critici, καὶ Canti popolari.)

Κατὰ τὸ 1833 συνέλαβεν ὁ Τυπάλδος τὴν ἰδέαν νὰ ἐκδώσῃ
πολύτουμον Βιογραφίαν πάντων τῶν κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα διαπρε-
ψάντων εἰς τὰς ἐπιστήμας, τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας Ἰτα-
λῶν. Τὰς βιογραφίας αὐτῶν ἔμελλε νὰ συγγράψῃ διιλος φιλολό-
γων, κατὰ μίμησιν τῆς Biographie Universelle τοῦ Michaud.
Ο 'Ρενιέρης κατὰ προτροπὴν τοῦ φίλου Τυπάλδου συνέγραψε,
καίπερ νεώτατος τότε, διὰ τὸν α' Τόμον τοῦ ἔργου τούτου τοὺς
βίους τοῦ ποιητοῦ O. Minzoni καὶ τοῦ φιλοσόφου Γ. Φιλαγγιέρη.
Ἐνθαρρυνθεὶς δὲ ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τῆς πρώτης ἐμφανίσεως αὐτοῦ

νής. Σκοποῦμεν τούτεστι χάριν τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῇ ἀλλοδαπῇ
πολυπληθῶν ἀναγνωστῶν καὶ φίλων τοῦ Ἡμερολογίου, τῶν μακρόθεν
μετ' ἐνδιαφέροντος οὐχ ἡττον καὶ στοργῆς θερμῆς παρακολουθούντων
τὴν παρ' ἡμῖν ἐξελισσομένην σύγχρονον κοινωνικὴν δρᾶσιν καὶ ζωήν, νὰ
γνωρίζωμεν αὐτοῖς ἐκάστοτε δι' ὄλιγων γραμμῶν τὴν φυσιογνωμίαν
καὶ τὸν βίον τῶν σπουδαιοτέρων δημοσίων ἐν 'Ελλάδι προσώπων, δσα
συετίζονται πρὸς τὴν ζῶσαν ιστορίαν αὐτῆς. Δυπούμεθα μόνον δτι
ἐφέτος, ἔνεκεν τῆς σπουδῆς περὶ τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ Ἡμερολογίου
καὶ τῆς καθυστερήσεως πολλῶν εἰκόνων, ὃν ἡ κατασκευὴ παρηγγέλθη
ἐν Εύρωπῃ, ἡ Βιογραφικὴ Πιρακοθήκη δὲν ἐγένετο πλουσία ὡς
ἐπειθυμούμεν. 'Αλλ' ἐλπίζομεν ὥμως ὅτι ἀπὸ τοῦ ἐπομένου ἔτους θέλομεν
παρέχει πλουσιωτέραν καὶ καλλιτεχνικωτέραν τὴν Βιογραφικὴν Πι-
ρακοθήκην τοῦ ἡμετέρου Ἡμερολογίου.

εις τὸν φιλολογικὸν τῆς Ἰταλίας χόσμον, ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν Strenna Italiana di Milano ἐν ποίησι ἐπιγραφόμενον il Desorme, εἶτα δὲ Lettere Ateniesi.

Βραδύτερον δημως, συμπλήρωσας τὰς νομικὰς σπουδάς, ὁ Ῥενέρης ἐνόησεν ὅτι ἐπέστη ὁ χαιρὸς νὰ ἀποχαιρετίσῃ τὴν Ἰταλίαν καὶ τὰ ἵταλικὰ γράμματα καὶ ν' ἀφιερώσῃ τὸν βίον καὶ τὰς κεκτημένας γνώσεις εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πατρίδος. Οὕτω δὲ κατὰ τὸ 1835 ὁ Ῥενέρης ἀφίκετο εἰς Ἀθήνας ὅπου ἡ σπάσθη τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα. Μετὰ διετίαν δὲ διωρίσθη Ἐφέτης καὶ εἶτα Ἀρειοπαγίτης. Ἄλλα τῷ 1844 ἀπελύθη ἐνεκα τοῦ περὶ σοφίαρ τῆς Ἱστοριας ἔργον ὃλως νεανικόν· μετέφρασε δὲ μετὰ τῶν φίλων του Εὔστ. Σίμου καὶ Π. Χαλκιοπούλου τοὺς Μελλονύμφους τοῦ Manzoni.

Κατὰ δὲ τὸ 1842 συνέγραψε καὶ ἐδημοσίευσεν εἰς τὸν Εὐρωπαϊκὸν Ἐργαστήρ, τὸν ύπο τοῦ Ἐμπ. Ἀντωνιάδου ἐκδιδόμενον, διαφόρους πολιτικὰς καὶ ἐπιστημονικὰς διατριβές, οἷον «περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Δαντώνος», περὶ «τῆς σχέσεως τοῦ λόγου πρὸς τὴν πίστιν» περὶ τοῦ «Τί εἶναι ἡ Ἑλλάς», κλπ.

Τῷ 1853 ἐταράσσοντο καὶ ἐδεινοῦντο τὰ πράγματα τῆς Ἀνατολῆς, ἥπειλουν δὲ εὐρωπαϊκὸν πόλεμον, τοῦ μὲν αὐτοκράτορος Νικολάου θεωροῦντος ὡς ἐπιστᾶσαν τὴν ὥραν τοῦ θανάτου de l' homme malade, τῆς δὲ Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας συνασπιζομένων ὅπως διατηρήσωσι τὴν ἀκεραιότητα τῆς ὁθωμανικῆς αὐτοκρατορίας. Ἡ Ἑλλάς δὲν ἤδύναντο βεβαίως νὰ μείνῃ ὅλως οὐδετέρᾳ εἰς πάλην, ἀφ' ἥξεν ἡρήτο τὸ μέλλον τῆς Ἀνατολῆς. Ο "Οθων προσχωρήσας ὡς εἰκόνεις τὴν ῥώσσικήν πολιτικήν, ὑπεκίνησε καὶ ὑπέθαλπεν ἐπαναστατικὰ κινήματα ἐν Ἡπείρῳ καὶ Θεσσαλίᾳ. Ἄλλ' ἢ πεντέ ἑπτεφράσμένη καὶ ἐνεργός, ὡς εἰπεῖν, πολιτικὴ τῆς Ἑλλαιάτη ἔκπεφρασμένη καὶ ἐνεργός, ὡς εἰπεῖν, πολιτικὴ τῆς Ἑλλαιάτη ἔποεπε νὰ δικαιολογηθῇ καὶ ὑποστηριχθῇ διὰ τοῦ τύπου λάδος ἔποεπε νὰ δικαιολογηθῇ καὶ ὑποστηριχθῇ διὰ τοῦ τύπου ἔνώπιον τῆς κοινῆς γνώμης τῆς Εὐρώπης. Πρὸς τοῦτο πέντε ἔγγεια τῆς κοινῆς γνώμης τῆς Εὐρώπης. Πρὸς τοῦτο πέντε ἔγγεια τῶν τὰ πρῶτα φερόντων καὶ ἐν τοῖς γράμμασιν, χριτοὶ ἄνδρες, ἐκ τῶν τὰ πρῶτα φερόντων καὶ ἐν τοῖς γράμμασιν, παριστοὶ δὲ πρὸς ἀλλήλους ἄριστοι, ὁ Μάρκος Ρενέρης, ὁ Κωνστ. Παπαρργόπουλος, ὁ Ἀλέξανδρος P. Ραγκαβῆς, ὁ N. Δραγούμης καὶ ὁ Γ. A. Βασιλείου ἀνέλαθον τὸ δυσχερὲς ἔργον ἀποφασίσαντες τὴν ἐν γαλλικῇ γλώσσῃ ἔκδοσιν τοῦ Spectacteur de l' Orient, οὗ σκοπὸς ἦν ἡ διεκδίκησις τῶν δικαιωμάτων τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς. Ο Ρενέρης τότε, ἔμπλεως πατοιωτικοῦ πυρός, ἀνεδέξατο τὴν διὰ τῆς ἴδιας ὑπογραφῆς τοῦ φύλλου εὐθύνην, ἐδημοσίευσε δὲ ἐν αὐτῷ πλεῖστα περισπούδαστα ἄρθρα, βαθυτάτην ἐμποιήσαντα αἰσθῆσιν πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης οἷον: la So-

ciété Grecque, les Revelations, le Dualisme grec, l' occupation du Pyrée, de l' impopularité de la cause grècque en occident, l' empereur Nicolas et la Grèce, Cyrille Lucaris, ἄτινα καὶ ἐλληνιστὶ μετεφράσθησαν ὑπὸ τοῦ Κ. Παπαρρηγοπούλου. πρὸς δὲ καὶ τὰ ἔξης: Napoleon III et la Grèce, Comment les Royaumes finissent en Orient, κλπ. κλπ.

'Ο Μάρκος Ρενιέρης, καὶ μετὰ τὴν ἐπελθοῦσαν κατοχὴν καὶ τὴν σύλληψιν τοῦ ἐφημεριδογράφου Φιλήμονος ὑπὸ τοῦ γάλλου ναυάρχου, ὅπότε ἡ ἴδιότης τοῦ ὑπευθύνου συντάκτου τοῦ Spectateur δὲν ἦτο ἀμοιρος κινδύνων, ἐξηκολούθησεν ἐν τούτοις μετ' ἀδιαπτώτου φρονήματος ὑπογράφων ὡς τοιοῦτος, ἐτόλμησε δὲ μάλιστα τὴν ἐπιστανταν τῆς εἰς Πειραιᾶ ἀποβίβάσεως τῶν ζένων στρατῶν νὰ δημοσιεύσῃ τὸ μεστὸν δριμύτητος καὶ πατριωτικοῦ πόνου ἀρθρὸν l' occupation du Pyrée.

Κατὰ τὸ 1860 αἱ ἔνεκεν τῆς συντάξεως τοῦ Spectateur γενόμεναι μελέται περὶ τοῦ ἀνατολικοῦ ζητήματος καὶ τὰ ἐντεῦθεν προσχομισθέντα πορίσματα ὑπηγόρευσαν εἰς τὸν Ρενιέρην ἐμβριθὲς ὑπόμνημα περὶ τῆς ὑπὸ τῆς Ἐλλάδος τηςητέας πολιτικῆς πρὸς ἐπίσπευσιν αἰτίας αὐτοῦ λύσεως. Τὸ ὑπόμνημα τοῦτο ἐπὶ τοσοῦτον ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν τοῦ "Οθωνος, ὥστε μετ' ὀλίγον διώριζεν οὕτος τὸν Ρενιέρην πρέσβυτον ἐν Κωνσταντινουπόλει.. Ἀλλὰ δὲν εἶχον εἰςέτι παρέλθει μῆνες τινες ἀπὸ τῆς αὐτοῦ ἐγκαταστάσεως τοῦ Ρενιέρη, ὅπότε μετεκαλεῖτο τηλεγραφικῶς ἐν σπουδῇ εἰς Ἀθήνας ὅπως συμμετάσχῃ τῶν συγκροτουμένων ὑπουργικῶν συμβουλίων ἐπὶ τῶν προτάσεων καὶ τῶν συεδίων περὶ ἐκστρατείας τοῦ Γαριβάλδη εἰς "Ηπειρον, ἄτινα ἐκόμιζεν ὁ Λουβάρδος ἐλθὼν εἰς τὴν πρωτεύουσαν. Ἀλλ' ἡ μετὰ μικρὸν ἐπελθοῦσα ἐπανάστασις τοῦ Ναυπλίου διέκοψε τὰς μετὰ τοῦ Γαριβάλδη διαπραγματεύσεις. ἀς ἀπεκάλυψεν ὁ Κρίσπης κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Ἰταλικῆς Βουλῆς τῇ 3η Ιουνίου 1862 (*). Ἀποκαταστάσης τῆς τάξεως ἐν Ἐλλάδι, ὁ Γαριβάλδης καθ' ὑποκίνησιν τῆς Ἀγγλίας, μοχηούσης ν' ἀποσύρθηση τὴν κατὰ τῆς Τουρκίας ἐξεγειρομένην θύελλαν, ἐπεγείρησε τὴν κατὰ τῆς Ρώμης ἱστορικὴν ἐκείνην ἐκστρατείαν, ἣτις ἔσχεν οἰκτρὸν τέλος, καὶ καθ' ἦν ὁ Γαριβάλδης συνελήφθη τραυματίας ὑπὸ τοῦ Ἰταλικοῦ στρατοῦ. Οὐχ' ἦττον αἱ περὶ ἐπαναστατικῶν κινημάτων ἐν Ἡπειρῷ καὶ Θεσσαλίᾳ διαπραγματεύσεις ἐξηκολούθησαν ἀπ' εὐθείας μετὰ τοῦ Βίκτωρος Ἐμμανουὴλ, θέντος ὡς ἀναπόφευκτον ὅρον πάσης συμπράξεως τὸν συγκατισμὸν μεταβατικῆς ἐθνοφυλακῆς, καθ'

α) ὡς α Guerzoni, Garibaldi, Firenze, 1882 P. 6'. σ. 283.

ύπόδειγμα τῆς Ἰταλικῆς Guarda nazionale mobile, συνεπέσαι δὲ τούτων συνεκλήθησαν τὴν 7ην Ἀπριλίου ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία καὶ ἐψήφισαν τὸν περὶ Ἐθνοφυλακῆς Νόμον. Μετὰ τὴν ψήφισιν ταύτην ὁ πρώην ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν Δ. Βότσαρης ἐστάλη εἰς Τουρκῖνον, ὅπου ἐγεδίασθη μυστικὴ σύμβασις, δι’ ἣς ὁ Βίκτωρ ὑπέσχετο προκαταβολικῶς δύο ἑκατομμύρια ἐπὶ ἑνὸς δανείου 30,000,000 ὅπερ ἔθελε ἐνεργήσει νὰ λάβῃ ἡ Ἑλλὰς ἐκ τοῦ ἑξωτερικοῦ, γοργήγησιν 20 χιλιάδων ὅπλων, πρὸς δὲ τὴν ἀποστολὴν σύγγρικον λεγεωνός διατηρηθησομένου δαπάναις αὐτοῦ. Ἡ σύμβασις αὕτη ἐπρόκειτο νὰ ἀνακοινωθῇ εἰς τὸν Ναπολέοντα, οὗτινος ἥλπιζετο ἡ μυστικὴ ὑποστήριξις. Πάντα δημοσίᾳ ταῦτα ἐματαιώθησαν διὰ τῆς ἑξώσεως τοῦ Ὀθωνος.

Ἐν τούτοις ὁ Ρενιέρης βλέπων ὅτι ἡ ἐπάνοδος αὐτοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν δὲν ἦτο πλέον πρόσφορος, ὑπέβαλε τὸν Αἴγουστον τοῦ 1862 τὴν ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας ταύτης παραίτησιν του, ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὸν ἴδιωτικὸν θίου ἀνέλαβε θέσιν τρίτου ὑποδιοικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἥτις τῷ εἶγεν ἐπιφυλαχθῆ ἐνῶ διετέλει ἀκόμη πρεσβευτής. Μετὰ τὴν ὄκτωβριανήν επανέστασιν παρηγήθη καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως ταχτικοῦ καθηγητοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ἀπὸ τοῦ 1869 δὲ, ὅτε ἀπέθανεν ὁ Γεώργιος Σταύρος ἑξελέγθη τοὺς Διοικητὰς τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης. Μεθ’ ὅλας δὲ τὰς πολυπληγθεῖς καὶ σοβαρὰς δημοσίας ἀσχολίας ὁ Ρενιέρης δὲν ἔπαυσε τὸν πρὸς τὴν φιλολογίαν καὶ τὰς ἐπιστημονικὰς μελέτας ἔρωτα, ἐξ ἐναντίας δὲ, ὅσκις τῷ ἐπέτρεπε τὸ πολυάσγολον αὐτοῦ, ἀφιεροῦτο εἰς αὐτὰς μετὰ ζῆλου καὶ ἀκαταπονήτου ἐνεργητικότητος. Οὕτως ἐφιλοπόνησε δύο συγγραφάς, καταλαβούσας περιβλεπτὸν θέσιν ἐν τῇ συγγρόνῳ ἴστοριξ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, τὴν περὶ Β.Ιοσσίου καὶ Διοφάρους, μεταφρασθεῖσαν καὶ ἐν τῇ Ἰταλικῇ, καὶ τὰς Ἱστορικὰς Μελέτας, πρὸς δὲ καὶ πλείστας ἴστορικὰς διατριβὰς καταγωργηθείσας ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ τοῦ κ. Εἰρ. Ἀσωπίου.

